

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БНА-2020/7/СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Баянхонгор хот

2020 он

Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын захирал бөгөөд
тэргүүлэх аудитор: Б.Мөнхбат

Утас: 70442584

Цахим хаяг: munkhbatb@audit.gov.mn

Аудитын менежер: А.Цээням

Утас: 70442424

Цахим хаяг: tseenyama@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Б.Должмаа

Утас: 88119345

Цахим хаяг: doljmaab@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

005

ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГА
ХЯЗГААР/ЛАЛТАЙ
САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Агуулга

1. Аудитын гэрчилгээ	2
2. Аудитын тайлан.....	4
2.1. Оршил.....	4
2.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага.....	4
2.3. Аудитын явцад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт.....	4
2.4. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ	5
2.5. Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал	5
2.6. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар.....	5
2.7. Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	6
2.8 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт	8
2.8.1 Мөнгөн хөрөнгө.....	8
2.8.2 Авлага	8
2.8.3 Бараа материал	9
2.8.7 Үндсэн хөрөнгө	9
2.8.8 Өр төлбөр.....	10
2.8.9 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	11
2.9 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	11
2.11. Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал.....	15
2.12. Шилэн дансны мэдээлэл	15
2.13. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	15
2.14. Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл	15
1. Менежментийн захидал	16
3.1 БАЙГУУЛЛАГЫН ҮНДСЭН АЖИЛЛАГААТАЙ ХОЛБООТОЙ АСУУДАЛ.....	16
4. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	18
4.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан	18
4.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан.....	19
4.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	21
4.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	23
4.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	23
4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан.....	25

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
СХС	Сум хөгжүүлэх сан

1. Аудитын гэрчилгээ

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

64101 Баянхонгор аймаг,
Баянхонгор сум, Номгон баг
Утас, факс 7044 2584
E-mail: bayankhongor@audit.gov.mn

Г БӨМБӨГӨРСУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
Н.МӨНХЖАРГАЛ ТАНАА

2020.03.25 № 1/378
танай _____-ны № _____-т

Г Аудитын гэрчилгээ Г

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2, 8.9.3-т заасны дагуу Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулгад санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Хязгаарлалттай санал дүгнэлт

Аудитын гол асуудалд дурдсан алдаа, зөрчлийг эс тооцвол Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт болон мөнгөн гүйлгээний тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон холбогдох стандартад нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул хязгаарлалттай санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовн баталсан санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга дахь үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, программ хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын

• 005020330

хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

Аудитын гол асуудал

Гүйцэтгэсэн горим сорилын дүнд илэрсэн алдаа, зөрчлийн дүн нь урьдчилан тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс хэтэрсэн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар Бөмбөгөр сумын төсөвт байгууллагуудын дүнгээр нийт 204.0 сая, сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаар 223.6 сая төгрөгийн алдаа илэрч, сумын ЗДТГ "Сөрөг" санал дүгнэлт авсан.

Сумын Засаг дарга Н.Мөнхжаргал бичил уурхай эрхлэгчидтэй "Бичил уурхайгаар ашигт малтмал олборлох тухай гэрээ" байгуулж, гэрээний 3.1.11, 3.1.12 дахь заалтуудыг зөрчиж 27 иргэн, аж ахуйн нэгжээс 97.0 сая төгрөгийг авснаас 35.0 сая төгрөгийг Хөх толгойн 2 дугаар багийг эрчим хүчинд холбох, 40.0 сая төгрөгийг спорт заалны барилгын ажилд шийдвэргүйгээр олгосон байна.

Дээрх алдаанууд нь "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын санхүүгийн тайланд тусгасан ажил гүйлгээ, үлдэгдэл нь тооцооллын алдаагүй, зөв хураангуйлж бүртгэсэн болон түүнийг зохицуулж буй хууль тогтоомжуудтай нийцэж байх" гэсэн Үнэн зөв байдал, "Аж ахуйн нэгж, байгууллага тайлант хугацаанд гарсан бүх ажил гүйлгээ, үлдэгдэл буюу үйл явдал, нөхцөл байдлуудаас бүртгээгүй, нэмж тодруулаагүй, орхигдуулсан зүйлсгүй байх" гэсэн Иж бүрэн байх, Аж ахуйн нэгж, байгууллагад бүртгэгдсэн ажил гүйлгээ буюу үйл явдал нь тухайн тайлант хугацаанд бодитой болж өнгөрсөн байх" гэсэн Тохиолдсон байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Үүрэг хариуцлага

Бөмбөгөр сумын Засаг дарга нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлд заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР: Б.МӨНХБАТ

2. Аудитын тайлан

2.1. Оршил

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг төсвийн төвлөрүүлэн захирагч Н.Мөнхжаргал танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, дотоод хяналтын системийг боловсронгуй болгох зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

2.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага

Бид Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2, 8.9.3-т заасны дагуу Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болгосон санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн гаргасан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд санал дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Аудитыг 2020 оны 03 дугаар сарын 23-наас 2020 оны 03 дугаар сарын 25-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2020 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах ахлах аудитор Б.Должмаа гүйцэтгэв.

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2020 оны 01 дүгээр сарын 29-ны өдрийн 12 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

2.3. Аудитын явцад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт

Аудитын явцад АДБОУС, АОУС, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн бусад зарчимд тулгуурласан төрийн аудитын байгууллагын санхүүгийн тайлангийн аудитын талаарх бодлого, арга зүйг мөрдөж ажиллав.-

Дээрх стандарт, зарчимд нийцүүлж Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Төрийн аудитын байгууллагаас санхүүгийн тайланд аудит хийх журам, түүнд тусгасан үе шатны ажлыг гүйцэтгэн, шат шатны чанарын хяналт хийж, холбогдох ажлын баримт материалаар баталгаажуулсан болно.

Аудитыг Нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС, Төсвийн тухай хууль болон Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг гол шалгуур болгож, батлагдсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу хэрэгжүүлэв.

2.4. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хянасан. Энэ нь материаллаг алдаа гарахаас хамгаалах ёстой гол бодлого, хяналтуудыг тодруулах, судлах зорилготой юм.

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын харьяаны төсвийн байгууллагуудад мөрдөгдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн судалгаа гаргуулан авахад сумын Эрүүл мэндийн төвөөс бусад байгууллагуудад бодлогын баримт байхгүй байгаад цаашид анхаарч бодлогын баримт бичгийг өөрийн байгууллагын онцлогт тохируулан боловсруулан батлуулах нь зүйтэй байна.

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын үндсэн үйл ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

Бөмбөгөр сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа байгууллагуудын 2019 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд тайлант онд Татварын хэлтэс, Нийгмийн даатгалын хэлтэс хяналт шалгалт хийгээгүй, аймгийн Санхүүгийн хяналт, аудитын албанаас хяналт шалгалт хийж, 4 төсвийн байгууллагад 4559.1 мянган төгрөгийн зөрчил илэрсэнд төлбөрийн акт тогтоосныг бүрэн барагдуулсан байна.

Төрийн аудитын байгууллагаас эрх асуудлын хүрээний байгууллагад санхүүгийн тайлангийн аудит хийсэн хэлбэрийг дараах хүснэгтээр үзүүлэв.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн тайланд хамрагдсан байдал

№	Байгууллагын ангилал	Санхүүгийн тайлангийн аудит хийсэн хэлбэр				
		Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрлэсэн	Итгэл үзүүлсэн	Гэрээгээр хийлгэж дүгнэлт гаргасан	Аудитад хамрагдаагүй
1	Төсвийн шууд захирагч	2	4	-	2	-
2	ТБӨӨААН	-	-	-	-	-
	Дүн	2	4	-	2	-

2.5. Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал

Аудитын явцад Бөмбөгөр сумын Засаг даргын бэлтгэсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэл нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд байгууллагын гадаад дотоод орчин, дотоод хяналтыг судалж, санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлантай холбоотой эрсдэлтэй асуудлыг илрүүлж, үнэлсэн.

Мэдээллийн технологийн мэргэжилтнийг аудитад татан оролцуулах шаардлагагүй гэж үзсэн тул аудитыг аудитор гүйцэтгэлээ.

Бөмбөгөр сумын Засаг дарга санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн "Засгийн газрын санхүүгийн "Э-тайлан" программ хангамж ашигладаг байна.

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд эрсдэлийн үнэлгээний урьдчилсан горим хэрэгжүүлэн 12 эрсдэлтэй асуудал тодорхойлж, эрсдэлийн үнэлгээний дүнд үндэслэн 4 асуудалд нарийвчилсан горим сорил хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж баталгаажуулсан болно.

2.6. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлын түвшнийг АДБОУС 1320, АОУС 320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгов.

Төлөвлөлтийн шатанд материаллаг байдлын түвшнийг улсын төсвөөс санхүүждэг төсөвт байгууллагын хувьд байгууллагын нийт зардлыг суурь үзүүлэлт болгон сонгох нь

зохимжтой гэж үзэн 2018 оны жилийн эцсийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 2054144.6 мянган төгрөгийн 1.0 хувь буюу 20541.4 мянган төгрөгөөр тогтоов.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2019 оны жилийн эцсийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 2194856.1 мянган төгрөгийн 1.0 хувь буюу 21948.5 мянган төгрөгөөр тооцсон бөгөөд төлөвлөлтийн шатанд тооцсон материаллаг байдлаас 1407.1 мянган төгрөгөөр өссөн нь төлөвлөлтийн шатанд 2018 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг татсантай холбоотой байна.

2.7. Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Аудитын явцад хэрэгжүүлэх горим сорилыг төсвийн шатлалд хамаарах байгууллага, нэгж тус бүрээр төлөвлөж хэрэгжүүлсэн бөгөөд аудитын дүн, дүгнэлтийг нэгтгэсэн байдлаар үнэлж, гаргалаа.

Хүснэгт 2. Санал дүгнэлтийн хэлбэр

№	Байгууллагын нэр	Аудит хийсэн байгууллагын нэр	Дүгнэлтийн хэлбэр
1	Засаг даргын Тамгын газар	Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газар	Сөрөг
2	Эрүүл мэндийн төв		Хязгаарлалттай
3	Ерөнхий боловсролын сургууль	"Глобал капитал" ХХК	Зөрчилгүй
4	Цэцэрлэг		Зөрчилгүй
5	Иргэдийн төлөөлөгчийн хурал		Түүвэрт хамрагдсан
6	Соёлын төв		Түүвэрт хамрагдсан
7	Орон нутгийн хөгжлийн сан	Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газар	Түүвэрт хамрагдсан
8	Сүм хөгжүүлэх сан		Түүвэрт хамрагдсан

Бөмбөгөр сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, 2 тусгайн сангийн нийт 8 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 8 байгууллага аудитад хамрагдсан байна.

Аудитад хамрагдаж, санал дүгнэлт гаргуулсан 4 байгууллагын 50 хувь нь зөрчилтэй санал дүгнэлт авсан нь дараах шалтгаантай байна. Сумын төрийн сангийн төлөөлөгч сумын ЗДТГ-ийн дансаар бэлэн мөнгө гаргаж, кассын тайлан гаргаагүй, нярав анхан шатны баримтыг өөрийн нэрээр бичиж бүрдүүлсэн байхад хяналт тавиагүй атлаа сумын Соёлын төвийн тэмцээн уралдааны зардлыг бэлнээр гаргахгүй гэсэн тайлбар хийж, Соёлын төв аж ахуйн нэгжийн дансаар дамжуулан гүйлгээ хийж, шагналын мөнгийг гаргаж авсан байгаа тул төрийн сангийн төлбөр тооцооны журам, төсөвт байгууллагад мөрдөгдөх мөнгөн кассын ажиллагааны журмыг мөрдөж, төсөвт байгууллагууд адил тэгш шаардлага тавьж хуулиа хэрэгжүүлж ажиллах нь зүйтэй байна.

Хүснэгт 3. Зөрчилтэй дүгнэлт авсан тайлбар

№	Байгууллагын нэр	Зөрчилтэй санал дүгнэлт авсан шалтгаан
1	Засаг даргын Тамгын газар	Гүйцэтгэсэн горим сорилын дүнд илэрсэн алдаа, зөрчлийн дүн нь урьдчилан тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс хэтэрсэн. Жилийн эцсийн хөрөнгийн тооллогыг хуулийн дагуу зохион байгуулаагүйгээс зарим хөрөнгийг тоолоогүй, худалдан борлуулсны орлого дансанд орсон байхад малыг бүртгэлээс хасаагүй, малын тооны А данс байхгүй, нягтлан бодогч тооллогын бүртгэлийг тооцоо бодсон актаар баталгаажуулаагүй, борлуулсан өвсийг бараа материалаас зарлага гаргаж орлогыг дансанд бүрэн төвлөрүүлээгүй атлаа авлагаар бүртгээгүй, ЗДТГ нь 6007.5 мянган төгрөгийг байгууллагын няравын харилцах дансаар дамжуулан бэлнээр гарган зарцуулж, холбогдох журам, зааврын дагуу кассын тайлан гаргаагүй.
2	Эрүүл мэндийн төв	Байгууллагын 2019 оны төсөвт анх 408497.4 мянган төгрөг баталж, аймгийн Засаг даргын 2019.10.28-ны өдрийн А/560 тоот захирамжаар төсөвт зохицуулалт хийж, 14742.5 мянган төгрөгийг нэмж тодотгон 423239.9 мянган төгрөг болсон байхад төсвөөс Төрийн сан 433239.9 мянган төгрөгийн эрх нээж олгож, батлагдсан төсвийг 10000.0 мянган төгрөгөөр хэтрүүлэн зарцуулсан.

Төрийн аудитын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1-т "Төрийн аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, аудит хийлгэхээс зайлсхийсэн, шаардлагатай мэдээлэл, баримт материалыг гаргаж өгөхөөс үндэслэлгүй татгалзсан, аудитад нөлөөлөхийг БНА-2020/ИСТА-ТТЗ

оролдсон, **санхүүгийн тайлангийн аудитаар хязгаарлалттай, сөрөг санал, дүгнэлт авсан**, гүйцэтгэлийн болон нийцлийн аудитаар материаллаг шинжтэй зөрчил гаргасан албан тушаалтанд холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу сахилгын шийтгэл ногдуулах албан шаардлагыг төрийн аудитын байгууллагаас эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлнэ” гэж заасны дагуу сумын ЗДТГ-ын дарга Б.Чулуундоржид сахилгын шийтгэл ногдуулах албан шаардлагыг сумын Засаг дарга Н.Мөнхжаргалд, Эрүүл мэндийн төвийн төсвийг зөрүүтэй баталсан аймгийн Эрүүл мэндийн газрын төсвийн мэргэжилтэн Т.Гэрэлчулуунд сахилгын шийтгэл ногдуулах албан шаардлагыг дарга С.Батцэцэгт хүргүүлсэн байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга

Төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн эхний, эцсийн үлдэгдлийг тулган шалгахад байгууллагын нягтлан бодогч өмнөх оны санхүүгийн үзүүлэлтүүдийг Э-тайланд зөрүүтэй оруулсан, тайлант оны аудитлагдсан санхүүгийн тайлангаар Э-тайланд оруулаагүй, түүнийг санхүүгийн албаны дарга хянаж хүлээн аваагүй зэргээс шалтгаалж, аудитын явцад 50323.1 мянган төгрөгийн алдаа илэрснээс санхүүгийн байдлын тайланд 2561.7 мянга, үр дүнгийн тайланд 16266.6 мянга, мөнгөн гүйлгээний тайланд 25194.8 мянга, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд 6300.0 мянган төгрөгийн алдааг залруулав.

Хүснэгт 4. Байгууллагын санхүүгийн тайланд залруулсан алдаа /мянган төгрөг/

№	Байгууллагын нэр	Тайлангийн төрөл	Мөнгөн дүн	№	Байгууллагын нэр	Тайлангийн төрөл	Мөнгөн дүн
1	Засаг даргын Тамгын газар	Санхүүгийн байдлын тайлан	1734.4	5	Ерөнхий боловсролын сургууль	Үр дүнгийн тайлан	10933.2
		Үр дүнгийн тайлан	600.0			Мөнгөн гүйлгээний тайлан	24880.3
		Дүн	2334.4			Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	2800.0
2	Иргэдийн төлөөлөгчийн хурал	Санхүүгийн байдлын тайлан	427.3	Дүн		38613.5	
		Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	3000.0	6	Цэцэрлэг	Үр дүнгийн тайлан	1283.4
		Дүн	3427.3			Мөнгөн гүйлгээний тайлан	314.5
3	Эрүүл мэндийн төв	Санхүүгийн байдлын тайлан	400.0			6	Цэцэрлэг
		Үр дүнгийн тайлан	3450.0	Дүн	2097.9		
		Дүн	3850.0				

Тус сумын нягтлан бодогч Л.Очирбат, Б.Ганболд нар нь аудитын явцад аудиторын зүгээс тавьсан шаардлагыг хүлээн авдаггүй, ёс бусаар харьцсан асуудлыг анхаарч, цаашид төрийн албан хаагчийн ёс зүйг баримталж, санхүүгийн тайланг тухай бүр нь гаргах, Э-тайланд санхүүгийн үзүүлэлтүүдийг үнэн зөв илэрхийлэн тайлагнаж ажиллахыг анхааруулж байна.

Сумын Засаг даргын харьяаны байгууллагуудын 2019 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 204.0 сая төгрөгийн 35 алдаа зөрчил илэрснээс 0.4 сая төгрөгийн 2 алдааг санхүүгийн тайланд залруулж, 36.9 сая төгрөгийн 12 алдаанд төлбөрийн акт тогтоож, 129.0 сая төгрөгийн 6 алдаан албан шаардлага өгч, 37.7 сая төгрөгийн 15 алдаанд зөвлөмж өгсөн байна.

Хүснэгт 5. Төсвийн шууд захирагчийн тайланд илэрсэн алдаа, зөрчил /сая төг/

№	Байгууллагын нэр	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Санхүүгийн тайланд залруулах		Нийт	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	ИТХурал	1	0.1	1	3.0					2	3.1
2	ЗДТГ	4	16	3	124.2	3	0	1	0.1	11	140.3
3	Эрүүл мэндийн төв	1	0.6	1	0.0	6	16.7	1	0.3	9	17.6
4	Соёлын төв	1	0.1	1	1.8	1	0.6			3	2.5
5	Сум хөгжүүлэх сан									0	0.0
6	Орон нутгийн хөгжлийн сан	2	0.5							2	0.5
7	Ерөнхий боловсролын сургууль	2	17.3			2	15.2			4	32.5
8	Цэцэрлэг	1	2.3			3	5.2			4	7.5
	Дүн	12	36.9	6	129.0	15	37.7	2	0.4	35	204.0

Эх сурвалж: СТАУС программаас татсан нэгтгэл

2.8 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

2.8.1 Мөнгөн хөрөнгө

Төрийн сан дахь мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 10056.2 мянга, эцсийн үлдэгдэл 24057.0 мянган төгрөг болж, 14000.8 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 6. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Эцсийн үлдэгдлийн эзлэх хувь
Орон нутгийн ерөнхий орлого	10,056.2	24,057.0	14,000.8	22.49%
Орон нутгийн хөгжлийн сан	2.9	77,000.3	76,997.4	72.00%
Сум хөгжүүлэх сан	55,303.7	5,890.1	(49,413.6)	5.51%
Дүн	65,362.8	106,947.4	41,584.6	100%

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Орон нутгийн ерөнхий орлогын дансанд 24057.0 мянган төгрөгийн үлдэгдэл байгаагаас 1293.2 мянган төгрөг нь оны эцэст төсөвт байгууллагуудын төвлөрүүлсэн үлдэгдэл, 22763.7 мянган төгрөг нь урьд оны зарцуулаагүй үлдэгдэл байна.

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн дансанд 77000.3 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарсан нь тухайн онд орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хийгдэхээр төлөвлөсөн 40000.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий Улаан сайрын 1 дүгээр багийн гүүр барих, 20000.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий сумын төвд гүний худаг гаргах, 9000.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий сумын төвд үерийн далан барих зэрэг ажлууд хийгдээгүйтэй холбоотой байна.

2.8.2 Авлага

Авлага өмнөх оноос 39846.4 мянган төгрөгөөр буурч, оны эцэст 189836.5 мянган төгрөг болсон байна.

Хүснэгт 7. Авлагын үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	1,672.7	1,013.2	(659.5)
Байгууллагаас авах авлага	113,500.0	17,000.0	(96,500.0)
Зээлийн хүүгийн авлага	114,510.2	171,823.3	57,313.1
Дүн	229,682.9	189,836.5	(39,846.4)

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлага өмнөх оноос 39846.4 мянган төгрөгөөр буурсны гол шалтгаан нь:

1. Сумын ОНХС-ийн санхүүгийн тайланд өмнөх онуудад сумын спорт цогцолборын барилгын 113500.0 мянган төгрөгийг авлагаар тусгасан байсныг 2019 оны санхүүгийн тайлангаар залруулж, авлагаас хасаж, бусад эргэлтийн хөрөнгөд бүртгэсэн.
2. Сум хөгжүүлэх сангаас тайланд онд 94500.0 мянган төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлийг олгож авлагаар бүртгэсэн зэрэгтэй холбоотой байна.
Сумын ЗДТГ, Ерөнхий боловсролын сургууль зэрэг байгууллагууд оны эцэст хэмнэгдсэн зардлаас аж ахуйн нэгжид шилжүүлж, авлагаар тусгасан зөрчлийг аудитаар төлбөрийн акт тогтоосон байгаад цаашид дүгнэлт хийж, Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дахь “Төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх” заалтыг хэрэгжүүлж, өмнөх онуудын авлага, өглөгийг барагдуулж ажиллах нь зүйтэй байна.

2.8.3 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 178263.0 мянга, эцсийн үлдэгдэл 313668.6 мянган төгрөг болж, 135405.6 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 8. Бараа материалын үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалтын материал	109,380.5	126,028.6	16,648.1
Эм боох материал	185.0	877.8	692.8
Бэлэн бүтээгдэхүүн	7,153.6	5,947.0	(1,206.6)
Бичиг хэргийн материал	935.1	776.5	(158.6)
Аж ахуйн материал	43,670.4	49,630.4	5,960.0
Түлш, шатах тослох материал	4,090.8	1,629.9	(2,460.9)
Хүнсний материал	247.6	96.9	(150.7)
Барилгын засварын материал	-	500.0	500.0
Бусад хангамжийн материал	-	115,821.5	115,821.5
Мал амьтад	12,600.0	12,360.0	(240.0)
Дүн	178,263.0	313,668.6	135,405.6

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд хандив тусламжаар 11211.5 мянган төгрөгийн бараа материал ирж, төсвийн хөрөнгөөр 375708.4 мянган төгрөгийн бараа материал авч, 22525.8 мянган төгрөгийн бараа материал акталж, 350481.5 мянган төгрөгийн бараа материалыг зарцуулсан байна.

Хүснэгт 9. Байгууллагын бараа материалын судалгаа /мянган төгрөг/

№	Байгууллагын нэр	Эхний үлдэгдэл	Нэмэгдсэн			БҮГД	Хасагдсан		БҮГД	Эцсийн үлдэгдэл
			Төсвийн хөрөнгөөр	Хандив тусламжаар	Шилжүүлэн авсан		Худалдсан, зарцуулсан	Бусад		
1	ИТХурал	1,078.8	14,078.3	-	-	14,078.3	14,196.1	-	14,196.1	961.0
2	ЗДТГазар	24,293.4	60,445.6	-	7,808.0	68,253.6	65,994.2	-	65,994.2	26,552.8
3	Сургууль	74,302.0	99,235.3	5,321.5	-	104,556.8	89,203.6	3,871.6	93,075.2	85,783.5
4	Цэцэрлэг	56,403.2	78,756.1	5,890.0	-	84,646.1	74,120.8	5,474.4	79,595.2	61,454.1
5	Соёл	2,985.0	27,039.4	-	-	27,039.4	16,967.9	1,569.0	18,536.9	11,487.6
6	ЭМТөв	19,200.6	96,153.7	-	185.0	96,338.7	89,999.0	11,610.8	101,609.8	13,929.5
7	ОНХСан	-	-	-	113,500.0	113,500.0	-	-	-	113,500.0
	ДҮН	178,263.0	375,708.4	11,211.5	121,493.0	508,412.9	350,481.5	22,525.8	373,007.3	313,668.5

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

2.8.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 4453073.5 мянга, эцсийн үлдэгдэл 4398133.0 мянган төгрөг болж, 54940.5 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 10. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга байгууламж, орон сууц	3,155,797.6	3,159,797.6	4,000.0
Тээврийн хэрэгсэл	340,572.6	334,241.2	(6,331.3)
Машин тоног төхөөрөмж	609,793.3	533,493.9	(76,299.4)
Тавилга эд хогшил	224,562.6	237,067.5	12,504.9
Номын фонд	45,039.5	47,741.9	2,702.4
Бусад үндсэн хөрөнгө	2,017.1	4,000.0	1,982.9
Программ хангамж	2,375.0	2,375.0	-
Бусад биет бус хөрөнгө	72,916.0	79,416.0	6,500.0
Дүн	4,453,073.5	4,398,133.0	(54,940.5)

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр 72896.0 мянга, бусад эх үүсвэрээр 12150.0 мянган төгрөгийн хөрөнгө бэлтгэж, үнэ төлбөргүй хандиваар 8372.0 мянган төгрөгийн ном нэмэгдсэн ба 148358.6 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө акталж хасагдсан байна.

2.8.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрт урт хугацаат зээл байхгүй, богино хугацаат өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 4858.1 мянга, эцсийн үлдэгдэл 5243.5 мянган төгрөг болж, 385.4 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 11. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Богино хугацаат өр төлбөр дүн	42375.3	36105	-6270.3
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	8.4	677.1	668.7
Байгууллагад төлөх өглөг	42366.9	35420.9	-6946
Бусад өглөг	0	7.0	7.0
Урт хугацаат өр төлбөр дүн	0	0	0
Дүн	42375.3	36105.0	-6270.3

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Сумын ЗДТГ, Тариалан эрхлэлтийн дэмжих сантай 2018 оны 05 дугаар сард трактор, дагалдах хэрэгслийн хамт авч, төлбөрийг 2024 он хүртэл 7 жилийн хугацаанд хэсэгчилсэн төлөхөөр гэрээ байгуулсны дагуу санхүүгийн тайланд өглөгөөр тусгаж, жил бүр 7000.0 мянган төгрөгийн төлж, 2019 оны эцэст 35420.9 төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Хүснэгт 12. Өглөгийн үлдэгдэл байгууллагаар /мянган төгрөг/

№	Байгууллагын нэр	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Үүнээс:	
				Ажиллагсадтай холбоотой	Байгууллагад төлөх
1	Эрүүл мэндийн төв	0.0	19.5	19.5	
2	ОНХС	42,366.9	35,366.9		35,366.9
3	Соёлын төв	0.0	54.9	54.9	
4	ИТХ	0.0	591.6	591.6	
5	ЗДТГ	8.4	72.1	72.1	
	ДҮН	42,366.9	36,105.0	738.1	35,366.9

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Оны эцэст ажиллагсдын цалингаас суутгасан тооцсон суутгалыг шилжүүлээгүйгээс төсөвт байгууллагууд өглөгтэй гарсныг цаашид анхаарч, цалингаас суутгасан суутгалыг тухай бүр нь шилжүүлж, Төсвийн тухай хуульд заасны дагуу өглөггүй ажиллах шаардлагатай байна.

2.8.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 4035556.9 мянга, эцсийн үлдэгдэл 4000195.4 мянган төгрөг болж, 35361.5 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүн, дахин үнэлгээтэй хөрөнгө акталснаас хөрөнгийн дахин үнэлгээ дансанд орсон өөрчлөлт зэрэгтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 13. Засгийн газрын хувь оролцоо /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+, бууралт -/	Дүнд эзлэх хувь
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,653,536.96	1,653,536.96	-	0.0
Хуримтлагдсан үр дүн	837,032.52	826,816.10	(10,216.42)	0.0
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,544,987.44	1,519,842.35	(25,145.09)	0.0
Дүн	4,035,556.92	4,000,195.41	(35,361.51)	100

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

2.9 Төсвийн гүйцэтгэлийн ТАЛААРХ ТАЙЛБАР, ТОДРУУЛГА

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Аймгийн ИТХ-ын 2018 оны төсөв батлах тухай 14/03 дугаар тогтоолд зааснаар Бөмбөгөр сумын Засаг дарга тайлант онд улсын төсөвт 2700.0 мянга, аймгийн төсөвт 80600.0 мянга, нийт 83300.0 мянган төгрөгийн орлого оруулахаар батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 81057.0 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 106.7 хувиар биелүүлсэн байна.

Хүснэгт 14. Төвлөрүүлэх орлого / мянган төгрөг/

Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1.Улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлого	4000	6377.9	2377.9	159.4
1.1.Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар	1,800.0	3,784.3	1,984.3	210.2
1.2.Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар	800.0	1,710.7	910.7	213.8
1.3.Агаарын бохирдлын төлбөр	1,400.0	882.9	(517.1)	63.1
2.Аймгийн орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлого	110,750.0	165,283.3	54,533.3	1.5
2.1.Цалин хөлс түүнтэй адилтгах орлогын албан татвар	85,000.0	113,155.8	28,155.8	133.1
2.2.Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	750.0	1,051.5	301.5	140.2
2.3.Газрын төлбөр	13,500.0	38,645.2	25,145.2	286.3
2.4.Авто тээвэр өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	11,500.0	12,430.8	930.8	108.1
Нийт дүн	14,750.0	171,661.2	56,911.2	160.9

Эх сурвалж: Баянхонгор аймгийн Татварын хэлтсээс ирүүлсэн татварын орлогын мэдээ

Улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлогын төлөвлөгөөг 159.4%, аймагт төвлөрүүлэх орлогын төлөвлөгөөг 160.9 хувиар давуулан биелүүлж, агаарын бохирдлын төлбөрөөс бусад татварын орлого бүрэн биелсэн байна.

Сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын хуралдааны 2018.12.19-ний өдрийн 5/5 тоот тогтоолоор сумд төвлөрөх татварын орлогыг 50650.0 мянга, татварын бус орлогыг 5000.0 БНА-2020/СТА-ТТЗ

мянган төгрөгөөр баталснаас гүйцэтгэлээр 78357.4 мянган төгрөг төвлөрүүлж төлөвлөгөөг 140.8 хувиар биелүүлсэн байна.

Хүснэгт 15. Сумын орон нутгийн орлого /мянган төгрөг/

Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1.Татварын орлого	50,650	68,535	17,885	135.31
1.1.ИОТХ	10,000.0	15,670.4	5,670.4	157
1.2. Хадгаламжийн хүүгийн орлого	26,000.0	34,438.3	8,438.3	132
1.3. Бууны татвар	2,450.0	2,602.0	152.0	106
1.4.Улсын тэмдэгтийн хураамж	2,400.0	4,325.6	1,925.6	180
1.5.Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	6,500.0	5,553.8	(946.2)	-
1.6.Хог хаягдлын үйлчилгээний төлбөр	3,000.0	5,438.7	2,438.7	181
1.7. Бусад татвар	0.0	206.5	206.5	#DIV/0!
1.8.Нохойны татвар	300.0	300.0	-	100
2.Татварын бус орлого	5,000	9,822	4,822	196.44
2.1.Хүү торгуулийн орлого	5000.0	9822.1	4,822.1	196.4
Нийт дүн	55,650.0	78,357.4	22,707.4	140.80

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Сумын татварын орлогыг нэр төрлөөр нь авч үзвэл ан амьтны нөөц ашигласны төлбөрөөс бусад татварын орлого 106-181 хувиар биелсэн байна.

Аймгийн Татварын мэдээтэй татварын орлогын гүйцэтгэлийг тулгахад бусад татварын 206.5 мянган төгрөгөөр зөрсөн бөгөөд энэ нь орон нутгийн ерөнхий орлогын дансанд Сангийн яамнаас газрын тосны хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн төлбөрийн 10 хувийг буцаан олгосонтой холбоотой байна.

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 70105, 70106, 70503, 71602, 71702, 71801, 71802, 71806, 72101 гэсэн кодтой 9 хөтөлбөрт зориулан 2161039.6 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 2021876.1 мянган төгрөгийг урсгал зардалд, 139163.5 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 61.0 хувь буюу 1317316.0 мянган төгрөгийг тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилтээс, 1.5 хувь буюу 32843.0 мянган төгрөгийг Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас олгох санхүүжилтээс, 6.0 хувь буюу 129163.5 мянган төгрөгийг орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох санхүүжилтээс, 25.7 хувь буюу 555617.1 мянган төгрөгийг аймгийн орон нутгийн төсвөөс, 2.9 хувь буюу 63100.0 мянган төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос, 600.0 мянган төгрөгийг туслах үйл ажиллагааны орлогоос, 2.9 хувь буюу 63000.0 мянган төгрөгийг урьд оны үлдэгдлээс санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр аймгийн төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг, тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилт, орон нутгийн төсвөөс авах санхүүжилт, орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох санхүүжилтийг бүрэн авч, Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас олгох санхүүжилтээс 187.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт дутуу авсан байна.

Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор сум хөгжүүлэх сангийн зээл, зээлийн хүүгийн эргэн төлөлтийн орлогоор 62500.0 мянган төгрөг оруулахаас 46461.5 мянган төгрөг оруулж, батлагдсан төсвөөс 16038.5 төгрөгөөр тасарсан нь Сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн төлөлт хангалтгүй байгаатай холбоотой байна.

Иймд цаашид сум хөгжүүлэх сангийн зээл, зээлийн хүүгийн эргэн төлөлтөд онцлон анхаарч, зээлийг хугацаандаа төлөөгүй, шүүхийн шийдвэр гарч, эвлэрлийн гэрээ байгуулсан боловч хугацаандаа зээл, хүүг төлөөгүй зээлдэгч нарыг гүйцэтгэх хуудсаар Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газарт шилжүүлж, зээлийг төлүүлж, төсвийг хохиролгүй болгох, санд төвлөрсөн зээлийн эргэн төлөлтийн орлогоос дараагийн иргэнд хөнгөлөлттэй зээлийг олгож, сум орон

нутгийг хөгжүүлэх, жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих ажиллахад онцгойлон анхаарах шаардлагатай байна.

Туслах үйл ажиллагааны орлогоор сумын ЗДТГ 600.0 мянган төгрөг оруулахаар бүрэн оруулж ажиллажээ. Харин сумын Соёлын төвд 2019 онд өөрийн орлогын төлөвлөгөө өгөөгүй ба гүйцэтгэлээр 990.0 мянган төгрөг оруулсан байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2071018.9 мянган төгрөг буюу 95.8 хувьтай байгаа нь бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээ, төлбөр, хураамжийн зардал 16919.5 мянга, хангамж, бараа материалын зардал 3303.2 мянган төгрөгөөр хэмнэгдсэн, ОНХС-ийн зарим ажил хийгдээгүйгээс хөрөнгийн зардалд 71257.4 мянган төгрөгийг зарцуулаагүй зэрэг нь голлох нөлөөг үзүүлсэн байна.

Хүснэгт 16. Төсвийн гүйцэтгэл байгууллагаар /мянган төгрөг/

Байгууллагын нэр	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Засаг даргын Тамгын газар	314,018.5	313,568.5	450.0	99.9
Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	67,035.3	66,415.1	620.2	99.1
Ерөнхий боловсролын сургууль	684,825.3	684,263.9	561.4	99.9
Цэцэрлэг	315,409.8	315,315.6	94.2	100.0
Эрүүл мэндийн төв	433,239.9	433,045.0	194.9	100.0
Соёлын төв	94,847.3	94,629.7	217.6	99.8
Орон нутгийн хөгжлийн сан	139,163.5	67,906.1	71,257.4	48.8
Сум хөгжүүлэх сан	112,500.0	95,875.1	16,624.9	85.2
Нийт дүн	2,161,039.60	2,071,018.99	90,020.61	95.8

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нэмэлт төсөв: Тайлант онд дээд шатны төсвийн захирагчаас 41901.5.0 мянган төгрөгийн нэмэлт төсөв бүрдүүлж бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжид 35188.9 мянган төгрөгийг зарцуулж, зарцуулагдаагүй үлдэгдлийн 6708.1 мянган төгрөгийг орон нутгийн ерөнхий орлогын дансанд, 4.5 мянган төгрөгийг аймгийн төрийн санд төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт 17. Нэмэлт төсвийн судалгаа /мянган төгрөг/

Байгууллагын нэр	Санхүүжилт	Зарцуулалт	Төвлөрүүлсэн	
			Аймаг	Сум
Засаг даргын Тамгын газар	34460.5	27752.4		6708.1
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	2065.0	2065.0	0	0
Соёлын төв	1990.0	1990.0	0	0
Эрүүл мэндийн төв	79.1	79.1	0	0
Цэцэрлэг	3306.9	3302.4	4.5	0
Нийт дүн	41901.5	35188.9	4.5	6708.1

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

2.10. Зөвлөмж өгөхөөс бусад хэлбэрээр шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчилтэй асуудал

Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчилтэй асуудлаас зөвлөмж өгөх асуудлыг Менежментийн захидалд оруулж, бусад хэлбэрээр шийдсэн алдаа, зөрчилтэй асуудлын дэлгэрэнгүйг дараах заалтад хураангуйлан тэмдэглэв. Үүнд:

2.10.1 Балансын данстай холбоотой асуудал

Бөмбөгөр сумын Спорт цогцолборын барилгын санхүүжилтэд 2019 онд “Вояжир менерал ресурс” ХХК-аас 30,000,000, “Эл Ти Ди” ХХК-аас 10,000,000, нийт 40,000,000 төгрөгийг гүйцэтгэгч аж ахуйн нэгж “Халзан хайрхан” ХХК-ийн дансанд шилжүүлсэн байхад

санхүүгийн тайланд тус цогцолбортой холбоотой эргэлтийн хөрөнгийг тус дүнгээр нэмэгдүүлж бүртгээгүй байна.

Өмнөх онуудад тус цогцолбортой холбоотой хандивын талаар “Халзан хайрхан” ХХК-аас тодруулахад 2018 онд иргэн Рэгсүрэнгээс 40,000,000 төгрөг, “Өндөр толгой” ЗБН-өөс 10,000,000 төгрөг, “Тогоотын өгөөж” ЗБН-өөс 20,000,000 төгрөг буюу нийт 70,000,000 төгрөг авсан байхад тус цогцолборын эргэлтийн хөрөнгийн дүнг дээрх дүнгээр нэмэгдүүлж бүртгээгүй зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Иж бүрэн байх, Оршин байх, Үнэн зөв байдал гэсэн батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүйгээс гадна Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна” гэсэнтэй нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Албан шаардлага өгөв.

2.10.2. Балансын данстай холбоотой асуудал

Сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр Хөх толгойн 2-р багийг эрчим хүчинд холбох ажилд 10,000,000 төгрөг баталж, “Их хонгор энерги” ХХК-тай 2019.06.13-ны өдөр “Ажил гүйцэтгэх гэрээ” байгуулж, 2019.06.28-ны өдөр гүйцэтгэгч “Их хонгор энерги” ХХК-10000000 төгрөгийг шилжүүлсэн байна.

Сумын Засаг дарга Н.Мөнхжаргал, бичил уурхай эрхлэгчидтэй “Бичил уурхайгаар ашигт малтмал олборлох тухай гэрээ” байгуулж, гэрээний 3.1.11-т “Бичил уурхайн нөхөн сэргээлтийн аргачлалын дагуу эрх бүхий этгээдийн тогтоосон байгаль орчны нөхөн сэргээлтийн зардалд шаардагдах төгрөгийг нөхөн сэргээлтийн дундын санд барьцаа хэлбэрээр төвлөрүүлэх”, 3.1.12-т “Нөхөн сэргээлтийн дундын санд төвлөрүүлсэн хөрөнгийг олборлолт явуулсан талбайн нөхөн сэргээлтэд буцаан зарцуулах” гэж заасныг зөрчин, гэрээг байгуулсан 11 бичил уурхай эрхлэгчдээс нийт 35,000,000 төгрөгийг “Их хонгор энерги” ХХК-ийн Голомт банкны 1415122101 тоот дансанд шилжүүлж, нийт 45,000,000 төгрөгөөр Хөх толгойн 2-р багийг эрчим хүчинд холбох ажлыг гүйцэтгэсэн байна.

Барилга байгууламжийн ашиглалтад оруулах техникийн комиссын даргаар сумын Засаг дарга Н.Мөнхжаргал, нарийн бичгийн даргаар ЗДТГ-ын дарга Б.Чулуундорж, Засаг даргын орлогч Ч.Батхуяг, сумын эрчим хүчний ахлах техникч Б.Цэвэгдорж нар хүлээн авсан тухай комиссын акт үйлдсэн боловч /хүлээн авсан он, сар, өдрийг бичээгүй/ холбогдох газраар шийдвэр гаргуулж, хөрөнгийг орлогоор бүртгээгүй байна.

Энэ нь Оршин байх, Үнэн зөв байдал, Үнэлгээ гэсэн батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүйгээс гадна Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Албан шаардлага өгөв.

2.10.3. Балансын данстай холбоотой асуудал

Сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр Соёлын төвд 2,500,000 төгрөгийн хяналтын камер худалдан авч, байршуулан ашиглаж байхад хөрөнгийг орлогод бүртгээгүй байна.

Энэ нь Оршин байх, Үнэн зөв байдал, Үнэлгээ гэсэн батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүйгээс гадна Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна” гэсэнтэй нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Албан шаардлага өгөв.

2.11. ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ БУЮУ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДАЛ

Бөмбөгөр сумын Спорт цогцолборын барилгын олгосон санхүүжилтэд хийгдсэн ажлын гүйцэтгэлийг тодруулж шалгах, бичил уурхай эрхлэгчдээс авч байгаа барьцааны төлбөрийг хуульд нийцэж байгааг тодруулан шалгах шаардлагатай байна.

2.12. Шилэн дансны мэдээлэл

Сумын Засаг дарга Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан 136 мэдээллийг хугацаанд нь, 20 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байгаа нь хуулийг хангалтгүй хэрэгжүүлж байгаатай холбоотой, Санхүүгийн хяналт, аудитын албанаас

№	Хугацаа	Төрөл	Удаа	Хугацаанд оруулсан	Хугацаа хоцроосон	Хугацаа болоогүй
1	Бүтэн жил	13	13	12	1	
2	Хагас жил	3.	3	2	1	
3	Улирал бүр	2	8	7	1	
4	Сар бүр	5	60	57	3	
5	Тухай бүр	6	72	58	14	
	Нийт	29	156	136	20	

шилэн дансанд хийсэн шалгалтаар сумдын төсөвт байгууллагуудын шилэн дансны мэдээлэл оруулсан байдлыг хангалтгүй гэж үнэлсэн байгаа тул цаашид шилэн дансанд тавих дотоод хяналтыг сайжруулж ажиллах нь зүйтэй байна.

2.13. ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААРХ ТАЙЛБАР, ТОДРУУЛГА

Бөмбөгөр сумын 2018 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд аудитор Г.Ганчимэг аудит хийж, аудитаар акт , албан шаардлага зөвлөмж өгөөгүй байна.

2.14. Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл

Бид Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд аудит хийж, баталгаажуулах ажлыг АДБОУС-ын дагуу, Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн гүйцэтгэсэн.

“Хязгаарлалттай” санал дүгнэлт

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар илрүүлсэн залруулагдаагүй буруу илэрхийллийн санхүүгийн тайланд үзүүлэх үр нөлөө эс тооцвол 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, өмчийн өөрчлөлт болон бусад илчлэл тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3, 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 дэх заалт, УСНББОУС-ын дагуу материаллаг байдлын хувьд үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн эсэхийг Аудитын гэрчилгээнд тодорхой дурдав.Аудитын гэрчилгээг энэ тайлангийн 1 дүгээр хэсэгт үзүүлэв.

1. Менежментийн захидал

Төрийн аудитын байгууллага санхүүгийн тайлангийн аудит бүрийн төгсгөлд аудитаар илрүүлсэн зүйлсийг нэгтгэсэн менежментийн захидлыг үйлчлүүлэгч, түүний удирдлагад зориулж бэлтгэдэг бөгөөд түүнд санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналын бодлого, үйл ажиллагаа, дотоод хяналтыг сайжруулах зөвлөмжийг тусгадаг.

Энэхүү менежментийн захидлын агуулга АДБОУС болон аудитын дүн, дүгнэлтээс урган гарсан болно. Санхүүгийн тайлан, бусад илчлэл тодруулгын талаар санал дүгнэлт гаргахад бидний бодлого, горим зориулагдсан.

Энэ нь Бөмбөгөр сумын Засаг даргын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, горимыг зөвхөн аудитыг үр нөлөөтэй гүйцэтгэхэд шаардагдах цар хүрээнд дахин хянасан бөгөөд оршиж буй бүх сул талыг гаргаж ирэх боломжгүй юм.

Тиймээс аудитын тайланд тусгасан зөвлөмж нь аудит хийх үеийн нөхцөл байдлын талаарх бидний үнэлэлт, дүгнэлтийг илэрхийлж байгаа болно.

Харин эдгээр зөвлөмжийг та бидний хамтын ажиллагааны байр сууринаас гаргасан бөгөөд аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хүлээн авч, хэрэгжүүлэх нь танай үүрэг хариуцлага юм.

Менежментийн захидалд дурдсан цаашид санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд шууд бөгөөд материаллаг хэмжээгээр нөлөөлж болзошгүй тул анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

3.1 БАЙГУУЛЛАГЫН ҮНДСЭН АЖИЛЛАГААТАЙ ХОЛБООТОЙ АСУУДАЛ

3.1 Баланын данстай холбоотой асуудал

3.1.1 Илрүүлэлт:

Сумын төсөвт байгууллагуудын өмнөх оны авлага, өглөгийн барагдуулалтыг тулган шалгахад оны эцэст ажиллагсдын цалингаас суутгасан суутгалуудыг тухай бүр шилжүүлээгүйгээс сумдын төсөвт байгууллагууд авлага, өглөгтэй гарсан байна. Мөн сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн авлага насжилт өндөртэй, хугацаа хэтрэлт ихтэй, эргэн төлөлтийн байдал хангалтгүй байна.

Энэ нь Үнэн зөв байдал, Эрх ба үүрэг гэсэн батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүйгээс гадна Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дахь "Төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэснийг зөрчсөн байна.

3.1.2 Эрсдэл:

Авлага, өглөгийг тухай бүр барагдуулаагүй байх.

3.1.3 Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дахь заалтыг хэрэгжүүлж оны эцэст авлага, өглөггүй ажиллах, сум хөгжүүлэх сангийн зээлийг хугацаандаа төлөөгүй иргэдийн асуудлыг хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлж, авлагыг бүрэн барагдуулж, төсвийг хохиролгүй болгох.

3.1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар:

Аудитаар илэрсэн алдааг зөвшөөрч байна.

3.2 Удирдлагын дээд болон дотоод хяналт

3.2.1 Илрүүлэлт:

БНА-2020/7/СТА-ТТЗ

Сумын Засаг даргын харьяаны байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 204.0 сая төгрөгийн 35 алдаа илэрснээс 36.9 сая төгрөгийн 12 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 129.0 сая төгрөгийн 6 зөрчилд албан шаардлага хүргүүлж, 37.7 сая төгрөгийн зөрчилд 15 зөвлөмж хүргүүлж, 0.4 сая төгрөгийн алдааг санхүүгийн тайланд залруулсан ба санхүүгийн тайлангийн аудитаар 2 байгууллага Зөрчилтэй санал дүгнэлт авсан байна.

Энэ нь Үнэн зөв байдал, Хэмжилт гэсэн батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүйгээс гадна Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай, Төсвийн тухай хууль, Сангийн сайдын 55 дугаар тушаалыг тус тус зөрчсөн байна.

3.2.2 Эрсдэл:

Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн материаллаг хэмжээний алдаа зөрчлийн дүн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн хүлээн зөвшөөрөгдөх материаллаг байдлаас хэтэрсэн байх.

3.2.3 Өгсөн зөвлөмж:

Сумын төсөвт байгууллагуудын төсвийн захирагч, нягтлан бодогч нар, санхүүгийн албаны даргын санхүүгийн мэдлэг, сахилга хариуцлагыг дээшлүүлж, хууль, журмыг мөрдөж, санхүүгийн тайланг алдаагүй, үнэн зөв илэрхийлж, өмнөх аудитаар гарсан алдааг давтан гаргахгүй ажиллахыг даалгаж, үр дүнгийн гэрээнд тусгаж өгөх.

3.2.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар:

Аудитаар илэрсэн алдааг зөвшөөрч байна.

3.3. Дотоод аудит

3.3.1 Илрүүлэлт:

Сумын спорт заалны санхүүжилтэд аймгийн ОНХС-аас 110,000,000 төгрөг олгосныг аймгийн ОНХС-ийн санхүүгийн тайланд, сумын ОНХС-аас 113,500,000 төгрөг олгосныг сумын Засаг даргын санхүүгийн тайланд тус тус тусгасан байна. Аудитаар эдгээр санхүүжилтээс гадна 2018 онд 70,000,000, 2019 онд 40,000,000 төгрөг олгосныг санхүүгийн тайланд тусгаагүй орхигдуулсан асуудал илэрсэнд зөрчлийг арилгуулах албан шаардлага өгсөн.

Энэ нь Үнэн зөв байдал, Хэмжилт гэсэн батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүйгээс гадна Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай, Төсвийн тухай хууль, Сангийн сайдын 55 дугаар тушаалаар батлагдсан журмыг тус тус зөрчсөн байна.

3.3.2 Эрсдэл:

ОНХС-ийн санхүүжилтийг зориулалт бусаар зарцуулсан байх

3.3.3 Өгсөн зөвлөмж:

Мэргэжлийн байгууллагад хандаж, спорт заалны барилгын ажлыг гүйцэтгэгч аж ахуйн нэгжийн ажлын гүйцэтгэлийг тогтоож, хяналт хийлгүүлэх

3.3.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар:

Дээрх зөвлөмжийн мөрөөр төлөвлөгөө гаргаж, хариуцах албан тушаалтныг томилж, зөвлөмжийн биелэлтийг холбогдох нотлох баримтын хамт 2020 оны 06 дугаар сарын 1-ний дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

4.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан /төгрөг/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	473,308,686.70	610,452,436.14
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	65,362,784.12	106,947,391.60
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	65,362,784.12	106,947,391.60
3121	Төгрөг	65,362,784.12	106,947,391.60
31211	Төрийн сангийн харилцах	65,362,784.12	106,947,391.60
33	АВЛАГА	229,570,433.00	189,436,521.18
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	1,560,217.00	613,264.18
335	Бусад авлага	113,500,000.00	17,000,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	113,500,000.00	17,000,000.00
336	Зээлийн авлага	114,510,216.00	171,823,257.00
3361	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	114,510,216.00	171,823,257.00
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	114,510,216.00	171,823,257.00
34	УРЬДЧИЛГАА	112,500.00	400,000.00
3471	Урьдчилгаа тооцоо	112,500.00	400,000.00
34713	Цалингийн урьдчилгаа	112,500.00	400,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	178,262,969.58	313,668,522.36
351	Түүхий эд материал	109,565,485.96	126,906,365.83
35110	Тусгай зориулалттай материал	109,380,485.96	126,028,560.83
35130	Эм боох материал	185,000.00	877,805.00
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	7,153,600.00	5,947,000.00
354	Хангамжийн материал	48,943,883.62	168,455,156.53
35410	Бичиг хэргийн материал	935,100.01	776,500.00
35420	Аж ахуйн материал	43,670,408.61	49,630,352.53
35440	Түлш, шатах тослох материал	4,090,800.00	1,629,854.00
35450	Барилгын засварын материал	-	500,000.00
35460	Хүнсний материал	247,575.00	96,950.00
35470	Бусад хангамжийн материал	-	115,821,500.00
35600	Мал амьтад	12,600,000.00	12,360,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,604,623,509.57	3,425,848,000.85
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,604,623,509.57	3,425,848,000.85
392	Биет хөрөнгө	3,530,970,009.37	3,345,844,500.65
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,155,797,561.29	3,159,797,561.29
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(223,657,459.85)	(315,567,074.27)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	340,572,558.30	334,241,214.30
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(99,194,089.99)	(155,121,847.51)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	609,793,271.24	533,493,891.76
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(401,439,430.80)	(373,084,414.67)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	224,562,574.90	237,067,483.90
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(122,521,534.78)	(126,724,174.41)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	2,017,100.00	4,000,000.00
39217	Ном	45,039,459.06	47,741,860.26
393	Биет бус хөрөнгө	73,653,500.20	80,003,500.20
39301	Програм хангамж	2,375,000.00	2,375,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,637,499.80)	(1,787,499.80)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	72,916,000.00	79,416,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III+II	4,077,932,196.27	4,036,300,436.99
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	42,375,279.80	36,105,030.63
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	42,375,279.80	36,105,030.63
413	Өглөг	42,375,279.80	36,105,030.63
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	8,386.00	677,136.83
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	-	7,000.00
4136	Бусад өглөг	42,366,893.80	35,420,893.80
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	42,366,893.80	35,420,893.80
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	4,035,556,916.47	4,000,195,405.36
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	4,035,556,916.47	4,000,195,405.36
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,653,536,956.76	1,653,536,956.76
51101	Өмч: - төрийн	1,653,536,956.76	1,653,536,956.76
512	Хуримтлагдсан үр дүн	837,032,515.34	826,816,095.23
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	831,108,583.16	862,177,606.34
51220	Тайлант үеийн үр дүн	5,923,932.18	(35,361,511.11)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,544,987,444.37	1,519,842,353.37
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	4,077,932,196.27	4,036,300,436.99

4.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан /төгрөг/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,426,065,916.87	2,159,531,847.14
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	79,909,967.07	68,535,540.14
110	Орлогын албан татвар	63,819,955.07	50,109,036.44
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	63,819,955.07	50,109,036.44
110002	Үйл ажиллагааны орлого	35,555,633.37	15,670,401.94
110003	Хөрөнгийн орлого	28,264,321.70	34,438,634.50
113	Хөрөнгийн албан татвар	2,750,000.00	2,602,000.00
113002	Бууны албан татвар	2,750,000.00	2,602,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	13,340,012.00	15,824,503.70
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	2,500,262.00	9,764,205.00
118001	Улсын тэмдэгийн хураамж	2,500,262.00	4,325,554.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж		5,438,651.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	10,539,750.00	5,553,750.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	10,539,750.00	5,553,750.00
1183	Бусад татвар	300,000.00	506,548.70
118301	Бусад татвар		206,548.70
118304	Нохойны албан татвар	300,000.00	300,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	327,078,534.80	76,993,107.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	327,078,534.80	76,993,107.00
120003	Торгуулийн орлого	6,569,563.00	9,822,099.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	320,508,971.80	67,171,008.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,728,000.00	9,874,567.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	23,144,000.00	15,740,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	291,636,971.80	41,556,441.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,019,077,415.00	2,014,003,200.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,204,096,895.00	1,317,316,000.00
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	673,795.00	
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,203,423,100.00	1,317,316,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	92,417,137.00	41,901,500.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	92,417,137.00	7,436,500.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		34,465,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	703,592,300.00	622,130,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	365,323,500.00	
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	286,423,500.00	492,967,100.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	51,845,300.00	129,163,500.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	18,971,083.00	32,655,100.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	18,971,083.00	
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих		32,655,100.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,355,629,603.88	2,176,305,404.74
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,255,853,153.88	2,176,305,404.74
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,721,629,322.57	2,127,412,015.39
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	991,580,947.82	1,230,692,192.44
210101	Үндсэн цалин	868,860,849.82	1,154,939,192.44
210102	Нэмэгдэл	50,884,600.00	34,021,900.00
210104	Урамшуулал	28,370,000.00	25,450,500.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	43,465,498.00	16,280,600.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	122,223,643.70	160,405,381.87
210201	Тэтгэврийн даатгал	95,988,594.14	113,600,123.38
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,795,348.83	11,844,397.88
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,674,161.76	9,826,480.65
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,375,322.08	2,494,036.75
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	13,390,216.89	22,640,343.21

**Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	86,861,017.00	103,803,874.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,477,667.00	15,105,804.00
210302	Түлш, халаалт	71,092,500.00	87,118,650.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,290,850.00	1,579,420.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	67,762,924.00	93,023,769.58
210401	Бичиг хэрэг	11,523,100.00	18,745,200.01
210402	Тээвэр, шатахуун	44,360,221.00	52,590,488.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,551,200.00	8,037,500.00
210404	Ном, хэвлэл	752,300.00	501,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,329,900.00	953,800.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,799,600.00	4,393,556.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал		737,000.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	5,446,603.00	7,064,725.57
2105	Нормативт зардал	99,948,869.69	105,687,419.65
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	27,660,610.69	26,891,944.65
210502	Хоол, хүнс	69,792,659.00	73,132,075.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,495,600.00	5,663,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,552,900.00	9,836,500.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	29,800.00	50,000.00
210602	Тавилга	6,523,100.00	
210604	Урсгал засвар		9,786,500.00
2107	Томиллолт, зочны зардал	6,827,300.00	13,274,500.00
210702	Дотоод албан томиллолт	6,827,300.00	9,538,500.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах		3,736,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	29,346,077.00	107,693,526.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	24,453,052.00	101,835,695.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	350,000.00	1,000,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	853,925.00	1,826,340.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	261,700.00	894,591.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	148,000.00	216,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,267,000.00	1,462,100.00
210807	Газрын төлбөр		458,800.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	12,400.00	
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	310,525,643.36	302,994,851.85
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110,194,818.80	42,542,042.11
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,841,400.00	6,868,530.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хоргодол	195,489,424.56	253,584,279.74
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	534,223,831.31	48,893,389.35
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	165,679,023.00	41,523,500.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	18,971,083.00	
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж		5,011,600.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	25,569,600.00	23,059,200.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	54,893,600.00	5,011,600.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	65,482,740.00	3,302,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	762,000.00	5,138,700.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	101.00	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	101.00	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	365,997,295.00	6,712,618.00
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	365,323,500.00	
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	673,795.00	
213405	нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		6,712,618.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	2,547,412.31	657,271.35
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,547,412.31	657,271.35
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	99,776,450.00	-
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	99,776,450.00	-
223001	Бусад хөрөнгө	99,776,450.00	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	70,436,312.99	(16,773,557.60)
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	64,512,380.81	18,587,953.51
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз		18,587,953.51
225007	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зардал	64,512,380.81	
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(64,512,380.81)	(18,587,953.51)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	5,923,932.18	(35,361,511.11)

4.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан /төгрөг/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	2,190,284,710.07	2,155,162,365.14
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	79,909,967.07	68,535,540.14
110	Орлогын албан татвар	63,819,955.07	50,109,036.44
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	63,819,955.07	50,109,036.44
110002	Үйл ажиллагааны орлого	35,555,633.37	15,670,401.94
110003	Хөрөнгийн орлого	28,264,321.70	34,438,634.50
113	Хөрөнгийн албан татвар	2,750,000.00	2,602,000.00
113002	Бууны албан татвар	2,750,000.00	2,602,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	13,340,012.00	15,824,503.70
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	2,500,262.00	9,764,205.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	2,500,262.00	4,325,554.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж		5,438,651.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	10,539,750.00	5,553,750.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	10,539,750.00	5,553,750.00
1183	Бусад татвар	300,000.00	506,548.70
118301	Бусад татвар		206,548.70
118304	Нохойны албан татвар	300,000.00	300,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	90,536,730.00	72,623,625.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	90,536,730.00	72,623,625.00
120003	Торгуулийн орлого	6,569,563.00	9,822,099.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	83,967,167.00	62,801,526.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	60,823,167.00	47,061,526.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	23,144,000.00	15,740,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,019,838,013.00	2,014,003,200.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,204,096,895.00	1,317,316,000.00
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	673,795.00	
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,203,423,100.00	1,317,316,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	91,417,137.00	41,901,500.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	91,417,137.00	7,436,500.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		34,465,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	703,592,300.00	622,130,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	365,323,500.00	
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	286,423,500.00	492,967,100.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	51,845,300.00	129,163,500.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	20,731,681.00	32,655,100.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	20,731,681.00	
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих		32,655,100.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,988,891,178.00	1,972,775,656.66
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,988,891,178.00	1,972,775,656.66
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,451,997,048.69	1,923,979,167.31
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	973,039,495.69	1,226,517,849.66
210101	Үндсэн цалин	786,254,561.69	948,210,971.79
210102	Нэмэгдэл	84,207,504.00	137,955,400.00
210104	Урамшуулал	45,205,281.00	66,102,400.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	57,372,149.00	74,249,077.87
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	126,301,700.00	159,582,800.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	87,612,500.00	111,375,000.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,871,000.00	12,052,100.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,684,800.00	9,641,600.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,926,400.00	2,410,500.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	19,207,000.00	24,103,600.00

**Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	91,813,665.00	104,067,370.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,506,315.00	13,759,850.00
210302	Түлш, халаалт	76,065,350.00	88,607,520.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,242,000.00	1,700,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	51,597,700.00	78,994,100.00
2+176:183 10401	Бичиг хэрэг	9,836,900.00	10,285,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	32,895,100.00	43,536,260.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,745,900.00	6,190,100.00
210404	Ном, хэвлэл	741,200.00	69,900.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,399,200.00	3,234,640.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,979,400.00	15,677,700.00
2105	Нормативт зардал	96,101,328.00	109,093,655.65
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	21,593,808.00	27,654,805.65
210502	Хоол, хүнс	69,874,920.00	72,149,450.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,632,600.00	9,289,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	12,252,900.00	30,838,400.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	81,800.00	50,000.00
210602	Тавилга		1,600,000.00
210604	Урсгал засвар	12,171,100.00	29,188,400.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,827,300.00	13,531,500.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,827,300.00	9,538,500.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах		3,993,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	66,532,842.00	163,396,999.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	61,041,717.00	153,776,988.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	350,000.00	1,400,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,018,225.00	2,145,007.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	295,400.00	575,924.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	115,000.00	216,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,564,000.00	4,564,000.00
210807	Газрын төлбөр		360,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	148,500.00	359,080.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	27,530,118.00	37,956,493.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	20,804,818.00	25,334,933.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,725,300.00	12,621,560.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	536,894,129.31	48,796,489.35
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	660,000.00	-
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	660,000.00	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	167,689,321.00	41,426,600.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	20,731,681.00	-
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал		5,011,600.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	25,569,600.00	23,059,200.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	54,893,600.00	5,011,600.00
213208	Хөдөө орон нутаг тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	65,522,440.00	3,302,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	972,000.00	5,041,800.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	101.00	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	101.00	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	365,997,295.00	6,712,618.00
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	365,323,500.00	
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	673,795.00	
213405	нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		6,712,618.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	2,547,412.31	657,271.35
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,547,412.31	657,271.35
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	201,393,532.07	182,386,708.48
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	258,492,250.00	140,802,101.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	258,492,250.00	140,802,101.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	258,492,250.00	140,802,101.00
220001	Барилга байгууламж		67,906,100.00
223001	Бусад хөрөнгө	195,276,450.00	
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	63,215,800.00	72,896,001.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(258,492,250.00)	(140,802,101.00)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	(57,098,717.93)	41,584,607.48
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	122,461,502.05	65,362,784.12
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	65,362,784.12	106,947,391.60

4.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан
2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан /төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,589,120,956.76	549,502,385.76	831,108,583.16	2,969,731,925.68
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,589,120,956.76	549,502,385.76	831,108,583.16	2,969,731,925.68
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	0.00	995,485,058.61		995,485,058.61
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний	64,416,000.00			64,416,000.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн			5,923,932.18	5,923,932.18
C08	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,653,536,956.76	1,544,987,444.37	837,032,515.34	4,035,556,916.47
D01	2019 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	1,653,536,956.76	1,544,987,444.37	837,032,515.34	4,035,556,916.47
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,653,536,956.76	1,544,987,444.37	837,032,515.34	4,035,556,916.47
D08	Тайлант үеийн үр дүн			-35,361,511.11	-35,361,511.11
D09	2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,653,536,956.76	1,519,842,353.37	826,816,095.23	4,000,195,405.36

4.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан /төгрөг/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,783,425,100.00	1,766,690,105.69	2,161,039,600.00	2,071,018,986.31
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,571,266,500.00	1,571,413,655.69	2,021,876,100.00	2,003,112,886.31
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,433,882,700.00	1,434,039,255.69	1,983,259,500.00	1,964,988,686.31
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	975,244,000.00	973,039,498.69	1,224,105,300.00	1,226,517,849.66
210101	Үндсэн цалин	783,116,300.00	786,254,561.69	945,724,000.00	948,210,971.79
210102	Нэмэгдэл	85,462,700.00	84,207,504.00	137,955,400.00	137,955,400.00
210104	Урамшуулал	49,233,700.00	45,205,284.00	66,102,400.00	66,102,400.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	57,431,300.00	57,372,149.00	74,323,500.00	74,249,077.87
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	126,301,700.00	126,301,700.00	159,582,800.00	159,582,800.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	87,877,300.00	87,612,500.00	111,375,000.00	111,375,000.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,606,200.00	9,871,000.00	12,052,100.00	12,052,100.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,684,800.00	7,684,800.00	9,641,600.00	9,641,600.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,921,400.00	1,926,400.00	2,410,500.00	2,410,500.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	19,212,000.00	19,207,000.00	24,103,600.00	24,103,600.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	91,834,400.00	91,813,665.00	104,124,200.00	104,067,370.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,524,700.00	13,506,315.00	13,773,900.00	13,759,850.00
210302	Түлш, халаалт	76,065,700.00	76,065,350.00	88,650,300.00	88,607,520.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,244,000.00	2,242,000.00	1,700,000.00	1,700,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	51,490,000.00	51,697,900.00	85,914,700.00	82,611,500.00
210401	Бичиг хэрэг	9,838,200.00	9,836,900.00	10,286,000.00	10,285,500.00
210402	Тээвэр, шатахун	32,895,100.00	32,895,100.00	43,537,600.00	43,536,260.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,536,300.00	3,745,900.00	6,191,100.00	6,190,100.00
210404	Ном, хэвлэл	841,200.00	841,200.00	2,787,300.00	2,787,300.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариун	1,399,400.00	1,399,400.00	3,235,000.00	3,234,640.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,979,800.00	2,979,400.00	19,877,700.00	16,577,700.00
2105	Нормативт зардал	97,044,500.00	96,101,328.00	110,670,200.00	110,945,655.65
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	21,614,500.00	21,593,808.00	29,688,100.00	29,506,805.65
210502	Хоол, хүнс	70,789,500.00	69,874,920.00	71,691,200.00	72,149,450.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,640,500.00	4,632,600.00	9,290,900.00	9,289,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	32,801,900.00	32,792,900.00	81,781,800.00	81,756,400.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,629,800.00	3,621,800.00	23,325,000.00	23,323,000.00
210602	Тавилга	8,000,000.00	8,000,000.00	24,950,000.00	24,950,000.00
210604	Урсгал засвар	21,172,100.00	21,171,100.00	33,506,800.00	33,483,400.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,916,800.00	6,827,300.00	14,075,900.00	13,531,500.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,916,800.00	6,827,300.00	10,075,900.00	9,538,500.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах			4,000,000.00	3,993,000.00

**Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, ху	26,021,400.00	26,047,846.00	154,272,800.00	137,353,317.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний	20,482,600.00	20,556,721.00	144,455,100.00	127,733,306.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	350,000.00	350,000.00	1,550,000.00	1,400,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,050,000.00	1,018,225.00	2,145,400.00	2,145,007.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	311,300.00	295,400.00	611,300.00	575,924.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	115,000.00	115,000.00	227,000.00	216,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,564,000.00	3,564,000.00	4,564,000.00	4,564,000.00
210807	Газрын төлбөр			360,000.00	360,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	148,500.00	148,500.00	360,000.00	359,080.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	26,228,000.00	29,417,118.00	48,731,800.00	48,622,294.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	19,502,700.00	22,691,818.00	35,272,300.00	35,270,734.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,725,300.00	6,725,300.00	13,459,500.00	13,351,560.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	137,383,800.00	137,374,400.00	38,616,600.00	38,124,200.00
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	30,664,700.00	30,660,000.00	-	-
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	30,664,700.00	30,660,000.00		
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	106,719,100.00	106,714,400.00	38,616,600.00	38,124,200.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал			5,011,600.00	5,011,600.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	25,569,600.00	25,569,600.00	23,551,600.00	23,059,200.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	54,893,600.00	54,893,600.00	5,011,600.00	5,011,600.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	25,279,200.00	25,279,200.00		
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	976,700.00	972,000.00	5,041,800.00	5,041,800.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	212,158,600.00	195,276,450.00	139,163,500.00	67,906,100.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	212,158,600.00	195,276,450.00	139,163,500.00	67,906,100.00
223001	Бусад хөрөнгө	212,158,600.00	195,276,450.00	139,163,500.00	67,906,100.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,783,425,100.00	1,701,347,859.69	2,161,039,600.00	2,098,602,812.31
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,203,443,000.00	1,200,875,687.69	1,317,316,000.00	1,316,658,728.65
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,203,443,000.00	1,200,875,687.69	1,317,316,000.00	1,316,658,728.65
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	416,568,800.00	416,495,005.00	684,780,600.00	686,487,457.66
132001	Орон нутгийн төсвөөс	364,723,500.00	364,649,705.00	555,617,100.00	557,323,957.66
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	51,845,300.00	51,845,300.00	129,163,500.00	129,163,500.00
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	-	-	32,843,000.00	32,655,100.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих			32,843,000.00	32,655,100.00
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	163,413,300.00	83,977,167.00	126,100,000.00	62,801,526.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,500,000.00	60,233,167.00	62,500,000.00	46,461,526.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	160,913,300.00	23,744,000.00	10,600,000.00	16,340,000.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих			53,000,000.00	
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		120,658,644.00		55,306,601.00
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		55,306,601.00		82,890,427.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	6.00	6.00	6.00	6.00
610001	Төсвийн байгууллага	6.00	6.00	6.00	6.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	127.00	126.00	134.00	133.00
620001	Удирдах ажилтан	12.00	12.00	12.00	12.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	69.00	69.00	78.00	78.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	28.00	28.00	20.00	19.00
620004	Гэрээт ажилтан	18.00	17.00	24.00	24.00
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	613.00	611.00	639.00	622.00
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	464.00	462.00	472.00	472.00
630001	Төрийн өмчит ЕБС	464.00	462.00	472.00	472.00
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	149.00	149.00	167.00	150.00
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	149.00	149.00	167.00	150.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	127.00	126.00	133.00	133.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9.00	9.00	10.00	10.00
650004	СББ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	40.00	40.00	46.00	46.00
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮ)	3.00	3.00	4.00	4.00
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (Т)	17.00	17.00	19.00	19.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	33.00	33.00	23.00	23.00
650010	Гэрээт ажилтан	18.00	17.00	24.00	24.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7.00	7.00	7.00	7.00

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан /төгрөг/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,518,846.20	41,901,500.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,518,846.20	41,901,500.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,518,846.20	31,886,482.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	31,886,482.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		31,886,482.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,518,846.20	-
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,518,846.20	-
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	10,015,018.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	10,015,018.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	3,302,400.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	6,712,618.00
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг		6,712,618.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	41,901,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	41,901,500.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		7,436,500.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		34,465,000.00

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

Бэлтгэсэн:

АХЛАХ АУДИТОР

Б.ДОЛЖМАА

Огноо: 2020.03.25

Анхан шатанд хянасан:

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

А.ЦЭЭНЯМ

Огноо: 2020.03.25

Хоёр дахь шатанд хянасан:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

Огноо: 2020.03.25

